

Schakend Nederland - november 1992

Prof. dr. H.J. van den Herik: Het is zover

Over deelname van computers aan menselijke toernooien

De kogel is door de kerk. De FIDE kan er niet langer omheen: computers worden serieus genomen. In 1982 sprak grootmeester Hein Donner nog dat voor dit moment een technologie nodig zou zijn die toen nog ver achter de horizon zou liggen. Welnu, dat moment is dan eindelijk aangebroken. In het FIDE-congres (Manila, juni 1992) zijn vier principebesluiten genomen over het deelnemen van computers aan menselijke toernooien. De uitwerking van de besluiten wordt binnenkort verwacht. De aangenomen teksten hebben zowel in de schaakwereld als in de computerschaakwereld diverse denkprocessen op gang gebracht. De eerste indruk is dat geld een belangrijke rol speelt.

Nieuwe FIDE-regels.

Hieronder volgen de beslissingen van het FIDE-congres, zoals die gepubliceerd zijn in de *ICCA Journal* (juni 1992).

1. Computers mogen alleen in toernooien spelen als de computerfabrikant aan de FIDE een standaard registratiebedrag heeft betaald.
2. Als een toernooiorganisatie een computer laat deelnemen zonder dat deze voldoet aan punt 1 (hierboven) dan zal het toernooi niet worden erkend door de FIDE en zullen de resultaten niet in de FIDE-ratinglijst worden verwerkt.
3. Computers zullen een aparte FIDE-rating krijgen; hun ratings zullen in het gehele ratingproces worden verwerkt.
4. Menselijke deelnemers aan toernooien waarin computers meespelen, mogen niet weigeren tegen de computers te spelen.

Het is zover

■ JAAP VAN DEN HERIK

Interpretatie

De vraag hoe we deze regels moeten interpreteren hangt voor een groot deel af van de uitwerking van het FIDE-bureau. Als het om een standaardregistratie gaat, zoals een gewoon KNSB-lidmaatschap, dan is er sprake van een **doorbraak**. Als de standaard voor de registratie gesteld wordt op f 100.000,-- dan is de nieuwe regel kennelijk bedoeld als het opwerpen van een dam. Niettemin kan dat toch beschouwd worden als een blijk van erkenning (b.v. aangaande de speelsterkte), maar dan zonder acceptatie.

Status en speelsterkte

Aanvankelijk (1850) bestreden schakers elkaar zonder titulatuur. Later kroonde Steinitz zich tot wereldkampioen. Spoedig daarna kwamen ook de titels zoals grootmeester, meester etc. in gebruik. Status sloot zich aan bij speelsterkte. Computers hebben lange tijd voor hun status moeten vechten. Ze werden steeds sterker maar erkenning bleef uit. Eigenlijk ontwikkelden zij zich in een aparte wereld. Het was duidelijk dat hun speelsterkte groeide, maar directe confrontaties waren er slechts met mondjesmaat en daarom ontstond er veel discussie over de eigenlijke speelsterkte: de computerwereld overdreef naar boven, tegenstanders van het computerschaak bagatelliseerden niet zelden alle geleverde prestaties. Daar komt nu hopelijk een einde aan.

Nieuwe problemen

Afgezien van het financiële aspect - de computerschaakwereld kent evenals de gewone schaakwereld professionals en amateurs - is er nog een aantal juridische aspecten. Wie speelt voor wie (welk land)? Hoe staat het met het deelnemen aan zônetoernooien, interzonale toernooien etc.? Hoe staat het met de Olympiade en met andere landenwedstrijden? In 1983, toen ik een gedeelte van mijn proefschrift aan deze vragen besteedde, dachten sommigen nog dat het academische vragen waren, nu zijn ze werkelijkheid geworden.

Commentaren.

In *Computerschaak* (augustus 1992) gaat Dap Hartmann in op de mogelijkheden van computers om via het pad van de zonale toernooien het wereldkampioenschap te bereiken. Hij vraagt zich verder af of meesters en grootmeesters nog wel zo spontaan aan het AEGON-toernooi zullen meedoen als het hun ratingpunten kan kosten. Voor deelnemers als Bronstein, Vaganian en Nunn heb ik daarover geen enkele twijfel, voor een enkele meester zou het inderdaad een argument kunnen zijn.

In de *ICCA Journal* (september 1992) gaat ICCA-President David Levy uitvoerig op deze zaken in. Hij is blij, maar wacht ook de nadere uitwerking af, omdat hij niet weet wat die in gaat houden. Het is opmerkelijk, maar de hoogte van het geld beheerst de discussie en niet de principes.